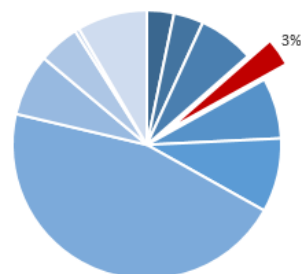

2.4 Programma 4 Economie

Taakvelden

- Economische ontwikkeling
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- Economische promotie

Lasten (100% = totale rekening)

2.4.1 Wat hebben we bereikt met het programma Economie?

Doel

Gorinchem is een economisch vitale stad, aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

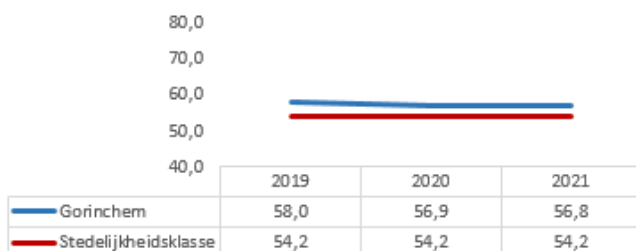
Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Economische visie	2021
Re-activatieplan economie	2020
Strategie citymarketing	2017
Winkeltijdenverordening	2017
Kernwinkelgebied binnenstad Gorinchem	2021
Verordening BI-zone binnenstad Gorinchem 2023-2027	2022

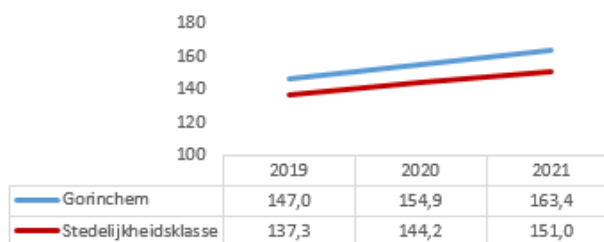
Maatschappelijke effecten

Indicator	B/F	Eenheid	Resultaat	Soort
Funciemenging <i>Verhouding tussen woningen en banen</i>	B	in % 0=alleen woningen, 100= alleen banen		PI
Vestigingen van bedrijven	B	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar		PI
Waardering vestigingsklimaat gemeente	F	Score 1-10	Onbekend	ME
Waardering ondernemingsklimaat gemeente	F	Score 1-10	Onbekend	ME
Overnachtingen op camperplaatsen	F	Aantal per jaar	5175	PI

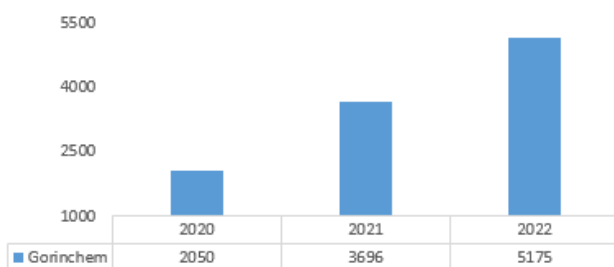
Funciemenging

Vestigingen bedrijven

Overnachtingen camperplaatsen

2.4.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Verbetering ondernemers en vestigingsklimaat	<p>In 2022 hebben we de contacten tussen gemeente en bedrijfsleven verder kunnen intensiveren, mede doordat de coronamaatregelen werden afgeschaald. Dit heeft onder andere geleid tot meer bedrijfsbezoeken van de gemeente, ook in samenwerking met Innovation Quarter rondom de maritieme sector en toeleveranciers. In lijn met de economische visie hebben we de regionale samenwerking in de Maritieme Delta voortgezet.</p> <p>De bedrijven in de Schelluinsestraat zijn bezocht. Zij zijn geïnformeerd over de ambities van de transformatie van dit terrein in het kader van de ontwikkeling van de Vleugels van de Stad. In dit stadium ging het om verkennende gesprekken.</p> <p>De projecten uit de Herstel- en Investeringsagenda Economie, die volgden op het re-activatieplan, zijn samen met de ondernemers verder uitgewerkt en hebben met name voor de binnenstad concrete vorm en inhoud gekregen. Mondjesmaat is nog gebruik gemaakt van de regeling uit het re-activatieplan voor het organiseren en opzetten van activiteiten. Van de voucherregeling is geen gebruik gemaakt.</p> <p>Het platform Gorkum Next, dat in 2021 is gestart, heeft in 2022 tot diverse matches en bijeenkomsten geleid. Zo zijn ondernemers gekoppeld aan mentoren en zijn kennis- en netwerkbijeenkomsten georganiseerd rondom marketing, leiderschap en financiën. De naamsbekendheid van Gorkum Next en Gorinchem in de directe omgeving is verbeterd en met name startups worden beter bereikt. Samen met IKG en Gorkum Next zijn ondernemers in het zonnetje gezet tijdens de Dag van de Ondernemer 2022.</p> <p>In het kader van de circulaire economie zijn de afvalstromen in beeld gebracht voor de grotere bedrijventerreinen in de regio, waaronder Avelingen-Oost en West.</p> <p>Over de uitgifte van de laatste percelen bedrijfsgrond op Oost II, is besloten deze voorlopig in eigendom te houden, zodat schuifruimte geboden kan worden aan bedrijven die verplaatst moeten of kunnen worden vanwege transformatieprojecten op andere</p>

Onderwerp	Toelichting prioriteiten
Economische vitale binnenstad	<p>locaties. Als dergelijke transacties aan de orde komen, moeten wij rekening houden met de gevolgen van het Didam arrest. Dit houdt grofweg in dat een overheidsorgaan kopers moet selecteren aan de hand van objectieve, toetsbare en redelijke criteria.</p> <p>In de binnenstad zetten we ons in voor verbetering van het vestigingsklimaat, investeren we in de fysieke ruimte en faciliteren we ondernemersinitiatief. Het project Verkleining kernwinkelgebied met de bijbehorende stimuleringsubsidies: verhuis-, transformatie-, planvormings- en gevelsubsidie verloopt succesvol met in 2022 totaal 27 subsidieaanvragen. Daarnaast hebben we in 2022 gewerkt aan het uitvoeringsplan Mooiste Vesting en o.a. bloembakken aan de lichtmasten en banieren op de toegangswegen gerealiseerd. Dit plan richt zich op het toevoegen van extra kwaliteit in de fysieke ruimte, aan het toeristisch aanbod en de informatievoorziening aan bezoekers van de stad. Verder zijn we in gesprek met Hartje Gorkum en ondernemers hoe we als gemeente het ondernemersinitiatief voor het project Plan Warenhuis kunnen faciliteren. Het idee achter Plan Warenhuis is dat de Gorcumse binnenstad het mooiste warenhuis van Nederland is en dat moet iedereen weten. Het plan zet in op eenheid in uitstraling voor de binnenstad, bijvoorbeeld door eenduidige communicatie via social media, een website waar de belangen van horeca en retail goed vertegenwoordigd worden, fysieke aankleding van de winkelstraten én een koppeling van stegen met cultuurhistorisch erfgoed.</p>

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
Samenwerking ondernemers, overheid en onderwijs	<p>Coöperatie i_lab U.A. richtte zich in 2022 op de planvorming, ontwikkeling en huisvesting. Daarnaast lag de focus op de ontwikkeling van de programmering. i_lab verbindt leren, werken en innoveren en maakt werknemers, leerlingen én studenten vertrouwd met technologische ontwikkelingen. i_lab biedt bovendien een omgeving om te ontdekken, te experimenteren, nieuwe technologische toepassingen te ontwikkelen en om beroepen en bedrijven te leren kennen. Samen met alle partners maakt i_lab Gorinchem en de regio nog sterker, slimmer en schoner. Met talenten die weten wat ze willen en trots zijn op wat ze doen. De doelen van i_lab zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer geschoold personeel voor de regio én een veerkrachtigere arbeidsmarkt. Meer talenten uit de regio die bij in de regio gevestigde bedrijven werken. Vernieuwend onderwijs stimuleren, dat aansluit op (de innovaties in) het bedrijfsleven. Meer jongeren die kiezen voor beroepen in de regio Gorinchem. Een krachtig en innovatief mkb en meer startende ondernemers in de regio. Een betere balans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
DOE-agenda	<p>Op de DOE-agenda van 2022 stonden al drie lopende projecten: WIJIJ, SitY en Zorg voor je toekomst.</p> <p>WIJIJ heeft zich als innovatief platform doorontwikkeld om de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren. Met aandacht voor drijfveren en vaardigheden van werkzoekenden en met advisering aan werkgevers over hun zoekgedrag, past het platform binnen de vernieuwingen op de arbeidsmarkt. WIJIJ heeft in 2022 toegewerkt naar een positie en is vanaf 1 januari 2023 op eigen benen verder gegaan.</p> <p>SitY heeft een mooi technisch cursusaanbod ontwikkeld waardoor er een breed aanbod van praktijkgerichte cursussen voor mensen uit deze arbeidsmarktregio is neergezet. Het merendeel van de kandidaten kan bij de aangesloten werkgevers aan de slag in een betaalde baan. Per 1 januari 2023 is ook SitY zelfstandig.</p>

Onderwerp	Toelichting aandachtspunten
	Zorg voor je toekomst is een opleiding voor anderstaligen in de zorg. Dit jaar is een deel van de cursisten gaan werken in de zorg na afronding van de opleiding. Een klein aantal is gestart met een vervolgopleiding op MBO 2 niveau. Ook heeft een aantal deelnemers een certificaat behaald binnen het traject Individuele basiszorg (MBO 2). Dit traject loopt tot en met het eerste kwartaal van 2023. Vanuit Avres wordt nog drie maanden nazorg gegeven aan deelnemers om terugval te voorkomen.
Economische Visie	Zie onder Verbetering ondernemers en vestigingsklimaat.
Digitale bereikbaarheid	Het nieuwe glasvezelnetwerk wordt door E-Fiber aangelegd, zodat ook bedrijven beschikken over sneller internet.

Onderwerp	Toelichting overig
Investeringsagenda Economie	De Investeringsagenda Economie is ontstaan vanuit de coronacrisis met als doel om de lokale economie te versterken. We werken verder aan projecten en investeringen die op de lange termijn de lokale economie versterken. Dit doen we samen met ondernemers en vastgoedeigenaren. Een project is 'Verkleining kernwinkelgebied' waarbij vastgoedeigenaren en de stichting Binnenstadsmanagement (BSM) samenwerken om te komen tot een levendig en compact centrum. Ook wordt er gewerkt aan een ondernemersinitiatief 'Plan Warenhuis': het ontwikkelen van een fysiek warenhuis in de binnenstad, bijvoorbeeld door eenduidige communicatie via social media, een website waar de belangen van horeca en retail goed vertegenwoordigd worden, fysieke aankleding van de winkelstraten én een koppeling van stegen met cultuurhistorisch erfgoed.

Reguliere taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Toerisme	In samenwerking met lokale partners zoals Gorinchem Citymarketing en (boven)regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Vestingdriehoek en de Hollandse Waterlinies hebben we in 2022 de benoeming tot de 'Allermooiste vestingstad van Nederland' verder benut. De belevingswaarde van Gorinchem is verder versterkt. Er is ingezet op het aantrekken van meer bezoekers en het binden van (nieuwe) inwoners en bedrijven. Uit het NBTC Stedenonderzoek blijkt dat tot en met september 2022 zo'n 950.000 vrijetijdsbezoeken aan Gorinchem zijn geweest (de jaarrapportage 2022 komt in maart 2023).
Detailhandel en horeca	We hebben met de detailhandel en horeca gesprekken gevoerd om zo de vinger aan de pols te houden na corona. Na bezoek en gesprekken per winkelgebied zijn diverse concrete acties uitgevoerd. We hebben veelvuldig contact gehad over de aanstaande veranderingen in Winkelcentrum Nieuw Dalem en houden zicht op de plannen voor de verplaatsing van een supermarkt naar de Arkelsedijk. Specifieke aandacht is gegaan naar kleinschalige bedrijven (met name detailhandel in de foodsector en horeca) die mogelijk problemen ervaren vanwege de oplopende energierekening. Dit heeft geleid tot gesprekken met zo'n 35 bedrijven, een informatiefolder over energiebesparing en het gratis aanbieden van energiescans. Als onderdeel van een bredere visie op de toekomst van de binnenstad werken we in samenwerking met alle relevante partijen actief en in partnerschap aan een toekomstgericht beleid voor de detailhandel en horeca. Ondernemerschap wordt in brede zin gefaciliteerd en gestimuleerd. Samen met ondernemers werken we aan een uitvoeringsagenda waarbij de lokale economie centraal staat.
Gorinchem Citymarketing (GCM)	In 2022 heeft de gemeente een dienstverleningsovereenkomst gesloten met Stichting Gorinchem Citymarketing voor de uitvoering van citymarketing, VVV-functie en een algemene adviesfunctie. Daarnaast is samen met het bestuur van Gorinchem Citymarketing gewerkt aan de doorontwikkeling richting een toekomstbestendige organisatie. Hiervoor is een nieuw bestuursmodel ontworpen en een raad van toezicht aangesteld.
Regionaal Maatschappelijke Agenda	In 2022 vond voor de opgave Vrijtijdseconomie afstemming plaats over de ontwikkelingen in de deelnemende gemeenten. Er is specifiek gekeken naar de thema's Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie, het Groene Hart, fiets-, wandel- en vaarroutes, verbinding en toegankelijkheid van toeristische voorzieningen en riviercruisevaart. Voor de opgave Economie & Innovatie heeft het accent in 2022 gelegen op de regionale bedrijventerreinvisie 2022-2030 van geheel Zuid Holland Zuid. Deze visie is in concept gereed en is een vertaalslag van reeds door de raad vastgestelde bedrijventerrein-ontwikkelingen. Verder is kennis gedeeld rondom de Maritieme Delta, verduurzaming, detailhandel, etc.
Oude Hollandse Waterlinie (OHW)	Gorinchem neemt deel aan de erfgoedlijn OHW van de provincie Zuid-Holland. Daarbij is verbinding gerealiseerd tussen lokale partners en partners in het Oude Hollandse Waterlinie-gebied. Onder andere met het oog op de herdenking van het Rampjaar 1672.
Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)	Door deelname aan het Pact van Loevestein, een initiatief van de provincie Gelderland, is samengewerkt met partners in het zuidelijke deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Binnen dit samenwerkingsverband is opdracht gegeven voor de overkoepelende marketing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en gewerkt aan het verbeteren van het behoud en de benutting van het erfgoed.

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Stichting Vestingdriehoek	Gorinchem maakt onderdeel uit van een toeristisch samenwerkingsverband tussen Gorinchem, Woudrichem, Slot Loevestein, Fort Vuren en Zaltbommel. In die samenwerking is gezamenlijk ingezet op het bereiken van een grotere economische spin-off en het verwerven van een sterkere positie in (boven)regionale samenwerkingsverbanden als de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Dutch Delta Cruise Port. De focus in 2022 lag op de uitvoering van de online marketingstrategie van de Vestingdriehoek. De Vestingdriehoekdagen konden net als in 2021 niet plaatsvinden vanwege de coronacrisis.
NLDelta	Het programmateam van NLDelta heeft in 2021 laten weten dat zij om diverse redenen een pas op de plaats maken omtrent de aanvraag voor de status van Nationaal Park. Wij volgen de ontwikkelingen.
Grondexploitatie	Op Groote Haar zijn in 2022 flora en fauna maatregelen getroffen ter voorbereiding van de voorbelasting. Verder zijn er watergangen gegraven op Groote Haar en Oost II.
Riviercruisevaart	In 2022 is gestart met de promotie van Gorinchem en omgeving binnen de nationale en internationale riviercruisector, door het vertegenwoordigen van Gorinchem op internationale beurzen en het uitnodigen van touroperators. Daarbij is samengewerkt met regiopartners en het netwerk van de Dutch Delta Cruise Port. Deze inzet heeft geleid tot diverse boekingen voor 2023 en de komende jaren.

2.4.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar- rekening 2021	Begroting primitief 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaar- rekening 2022	Verschil
TV31 Economische ontwikkeling	559	446	1.109	915	194 V
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.830	15.317	3.023	3.561	538 N
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	91	114	28	28	0 N
TV34 Economische promotie	650	671	732	678	54 V
Lasten Economie	4.129	16.549	4.893	5.183	290 N
TV31 Economische ontwikkeling	18	0	36	39	2 V
TV32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.620	15.141	2.847	1.828	1.020 N
TV33 Bedrijfsloket en - regelingen	179	183	169	181	12 V
Baten Economie	3.817	15.324	3.053	2.047	1.005 N
Totaal saldo van baten en lasten	-313	-1.224	-1.840	-3.135	1.295 N
Storting reserves	65	0	80	80	0 V
Onttrekking reserves	50	50	280	280	0 V
Resultaat	-328	-1.175	-1.640	-2.935	1.295 N

TV 31 Economische Ontwikkeling

Het budget voor het platform ondernemerschap en innovatie is nog niet volledig benut (€ 124.000). Dit geldt ook voor het budget Klaar voor de start na corona (€ 50.000). Hiermee wordt € 174.000 verklaard, het resterende verschil betreft kleine voor- en nadelen op diverse budgetten.

De raad wordt voorgesteld om beide bedragen via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2022 beschikbaar te stellen in 2023 voor het uitvoeren van de reeds gemaakte plannen.

TV 32 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Onder dit taakveld vallen de grondexploitaties Groote Haar en Oost II. Door de hogere bouwkosten is de voorziening van Groote Haar met € 1.522.000 toegenomen (dotatie aan de voorziening). Daarnaast zorgt een langzamere fasering voor minder lasten. Deze lagere lasten leiden tot het minder toenemen van de boekwaarde en daardoor minder baten. Op Oost II heeft een winstneming plaatsgevonden van € 65.000. In verband met een aanpassing van de methodiek is de rentebijdrage op de voorziening Groote Haar op dit taakveld verantwoord en niet meer op taakveld 05 (€ 103.000).

De nadelen op dit taakveld (lasten en baten) van € 538.000 en € 1.020.000 (totaal € 1.558.000) worden dus veroorzaakt door een nadeel van € 1.522.000 plus € 103.000 minus € 65.000 voordeel.

In de paragraaf Grondbeleid van deze Jaarstukken wordt het resultaat van de grondexploitaties nader toegelicht.

TV 34 Economische Promotie

Het voordeel wordt voor € 40.000 veroorzaakt door het budget toeristisch beleid.. Dit budget was met name bestemd voor de verhuizing van de VVV en is in 2022 niet ingezet.

In onderstaande tabel staan de investeringen die binnen dit programma vallen:

Investerings (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2021	Realisatie 2022	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Lasten						
Het verhaal v.d. vesting	72	-	3	3	69	V Nee
Stadspromotie	-	34	-34	-	-	Ja
Welkom in de mooiste vesting	124	-	46	46	78	V Nee
Totaal Lasten	196	34	15	49	147	V
Totaal investeringen	196	34	15	49	147	V

Het verhaal van de vesting en Welkom in de mooiste vesting

Beide investeringen zijn gestart en worden in 2023 gerealiseerd. Deze investeringsbudgetten zijn dan ook nodig om de reeds gemaakte plannen te verwezenlijken.

In onderstaande tabel staan de subsidies vermeld, die binnen dit programma zijn verstrekt.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	
Stichting BIZ Hartje Gorinchem	140
Stichting Hendrick Hamel Foundation	35
Stichting Slot Loevestein	18
diverse bedrijven, verkleinen kernwinkelgebied	275

2.4.4 Met welke verbonden partijen doen we dit samen?

- GR Regio AV
- C.V. Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Schelluinen (ROM-S), Beheer B.V. ROM-S
- Stichting Binnenstadsmanagement Gorinchem
- Gorkum Next (Stichting Economische Ontwikkeling Gorinchem, EOG)